

ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1
การสำรวจสภาพปัญหาและวิเคราะห์ปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ

โดยมอบหมายให้ฝ่ายบุคคล หรือคณะทำงานเฉพาะกิจ ทำการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ รวมถึงสภาพปัญหาในชุมชนรอบๆ สถานประกอบการ เพื่อนำเอาข้อมูลมาใช้กำหนดแนวทางการทำงานที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นตอนที่ 2
การทำประชาพิจารณ์เพื่อต่อสู้กับปัญหายาเสพติด

เป็นการจัดประชุมชี้แจงหรือจัดเวทีให้ทุกฝ่ายในสถานการณ์ประกอบการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือและความตระหนักแก่บุคลากรว่ายาเสพติดเป็นภัยที่มีโทษร้ายแรงและใกล้ตัว โดยผู้จัดทำควรให้บุคลากรในสถานการณ์ประกอบการได้ร่วมปรึกษาหารือหาแนวทางที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการของตน โดยอาจมีการฝึกอบรม/การลงรายชื่อเข้าร่วม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3
การกำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ

เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีความต้องการขององค์กร ซึ่งการกำหนดนโยบายมีสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่หลายประการ เช่น การออกกฎระเบียบในการปฏิบัติงานที่จะสอดคล้องกับเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในชุมชนรอบๆ สถานประกอบการ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือการให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแทนที่จะไล่ออกเมื่อตรวจพบ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4
การสร้างเสริมความเข้าใจในแนวทางนโยบายฯ ของสถานการณ์ประกอบการกับบุคลากรในสถานการณ์ประกอบการ

เป็นการสื่อสารสร้างความเข้าใจในแนวทางนโยบายฯ เพื่อให้เกิดการยอมรับและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือตามนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ การสร้างเสริมความเข้าใจในนโยบายแก่บุคคลภายนอกหน่วยงาน เช่น ผู้มาชุมชน หรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดเป็นสำคัญ เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลทุกภาคส่วน

ขั้นตอนที่ 5
การวางแผนงานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ

ต้องระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในทุกระดับของสถานการณ์ประกอบการว่าจะมีแนวทางการทำงานอย่างไร โดยมีการกระจายความรับผิดชอบในแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจแบ่งได้ ดังนี้

ด้านป้องกันและแก้ไขยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อหยุดยั้งไม่ให้บุคลากรทั่วไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีกิจกรรม เช่น

- 1) การให้ข่าวสารต่อผู้เกี่ยวข้องในชุมชนหรือยาเสพติด บนสื่อหรือทางกฎหมายในกรณีที่เกี่ยวข้อง
- 2) การจัดกิจกรรมทางเลือกให้แก่บุคลากร เช่น กีฬา ว่ายน้ำ ขี่จักรยาน ฯลฯ
- 3) การตรวจคัดกรองความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด
- 4) การจัดระเบียบ/ควบคุมแหล่งแพร่ระบาด เช่น การจัดตั้งอาสาสมัคร/ตำรวจเฝ้าระวัง

ด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหามูลฐานที่ส่งผลให้เกิดการติดยาเสพติด

- 1) การค้นหาผู้ติดยาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ
- 2) ส่งต่อผู้ติดยาเสพติดเข้าสถานบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ
- 3) ให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดเข้าทำงานใหม่แก่แต่ละคนในกรณี

ด้านควบคุมตัวและเฝ้าระวังยาเสพติด ซึ่งการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว เป็นการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีหลักเกณฑ์สรุปได้ดังนี้

ก. มาตรการเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ การควบคุม สอดส่อง และดูแลไม่ให้พนักงานของสถานการณ์ประกอบการหรือบุคคลภายนอกกระทำการหรือมีส่วนร่วมในการทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการหรือบริเวณสถานการณ์ประกอบการ การจัดทำบัญชีรายชื่อพนักงาน การแจ้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีการทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการของตน

ข. มาตรการเกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ การจัดทำบัญชีรายชื่อสถานที่และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับพนักงานหรือพนักงานของสถานการณ์ประกอบการหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 6
การรักษามาตรฐานและการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

ถึงแม้การทำงานจะประสบผลสำเร็จนำไปสู่สถานการณ์ประกอบการปลอดยาเสพติดแล้วก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก สถานประกอบการควรดำเนินการกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 8
การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

เป็นขั้นตอนที่จะบอกถึงความก้าวหน้า ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป ทั้งการติดตามและประเมินผลนั้นควรจะต้องดูจากกลุ่มบุคคลหลายๆ กลุ่ม เช่น ผู้บริหาร คณะกรรมการฯ ผู้ใช้แรงงาน เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวของผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7
การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ

เป็นการดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ โดยพิจารณาว่ากิจกรรมใดควรดำเนินการก่อนหรือหลังตามสภาพความพร้อมของปัจจัยต่างๆ กิจกรรมใดที่สามารถดำเนินการควบคู่หรือสอดแทรกไปกับการอื่นได้ ก็ควรจะทำ เพื่อเป็นการประหยัดกำลังคนและงบประมาณ กิจกรรมใดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เป็นต้น โดยจัดให้มีการควบคุมการดำเนินงานให้เข้าไปตามแผนงานที่มีการกำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6
การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบการ

โดยเผยแพร่ข่าวสารความสำเร็จที่เป็นไปได้และมีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จแก่บุคลากรในสถานการณ์ประกอบการ และเผยแพร่คิดและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นกำลังใจแก่บุคลากรในสถานการณ์ประกอบการและชักชวนให้ผู้ใช้แรงงานให้ความร่วมมือ